

ZOEK JE
MET ONS
MEE?

Ga met Ronny de reiger op zoek naar de Rechtvaardige Rechters!

4,5 - 7,3km

7.500 - 12.167 stappen
Aangepast schoeisel

Kalkense
Meersen
Donkmeer
in het spoor van de Schelde

Het veelbesproken paneel van 'Het Lam Gods' is nog
steeds spoorloos en tal van sporen leiden naar Berlare.
Duik mee in het mysterie...
Wie weet vind jij dit raadselachtige schilderij wél?

berlare

www.berlare.be

Uit
in Berlare

KLEUR MIJ!

Hallo, ik ben Ronny de reiger!

Ik woon langs de oever van het Donkmeer in Berlare. Ik hou van uitstapjes en vis eten, maar ook van detectiveverhalen. Vandaag neem ik je mee op speurtocht om een heel oud mysterie op te lossen, waarvoor ik best wel wat hulp kan gebruiken. In ruil voor je hulp vertel ik wat leuke weetjes over de omgeving en toon ik je toffe plekjes. Wat denk je, zullen we dit samen proberen?

HOEVEEL JAAR
IS DIT GELEDEN?

In de nacht van 10 op 11 april 1934 werd het paneel 'de Rechtvaardige Rechters' - een 15^e-eeuws schilderij van de beroemde gebroeders Van Eyck - uit de Gentse Sint-Baafskathedraal gestolen. De diefstal ging de geschiedenis in als 'de stoutmoedige diefte'. Bijna een eeuw later is het schilderij nog steeds spoorloos... Misschien verstopten de dieven het wel in Berlare.

Help jij me mee zoeken?

HOU JE   GOED OPEN
TIJDENS DE WANDELING
OM ZEKER GEEN TIPS TE
MISSSEN. MISSCHIEEN KOMEN
WE ELKAAR WEL TEGEN!

LEGENDE

- ... Route
- 11 Knooppunt
- Raadsel

START

ZOEK EN TEKEN TIJDENS DE WANDELING!

zoek iets dat lekker ruikt

ZOEK IETS
DAT PRIKT

ZOEK IETS
DAT STINKT

zoek iets dat oranje is

zoek een dier

zoek iets zachts

*zoek iets
dat beweegt...*

We starten onze tocht aan de oever van het Donkmeer, op het plein voor de Onthaalpoort. Deze grote put is ooit ontstaan door het afgraven van turf. Turf is een brandstof die lang geleden gebruikt werd om bijvoorbeeld huizen te verwarmen.

De put is niet overal even diep. Vroeger wisten mensen zelfs hoe ze te voet aan de overkant konden geraken, zonder kopje onder te gaan.

Recht voor je zie je een bomenrij in het water. Dat was waarschijnlijk vroeger een 'legakker', een stuk grond waarop ze de blokken turf, ter grootte van een grote baksteen, te drogen legden.

We volgen nu het pad naar rechts, richting de parking en de Donklaan.

Aan je linkerkant zie je een gedenksteen. Op de steen staat de naam van een man die **'het toerisme bevorderde aan het Donkmeer'**. Neem de eerste en de laatste letter van zijn voornaam en schrijf ze op de juiste plaats in het antwoordraster op pagina 25.

1									2

We gaan verder richting de Donklaan. Je kan de straat veilig oversteken via het zebrapad. Ga naar links en ga direct rechtsaf in de Jachtstraat.

Aan het einde van deze Jachtstraat gaan we linksaf naar de Schriekenstraat. In de bocht recht voor jou vloeit de Schriekenstraat over in een andere straat.

Welke plant zit in deze straatnaam verstopt? Zoek je inspiratie bij een ronde plant die ook op het Donkmeer drijft.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3

Rechts van huis nummer 13 zie je een pad. Zo'n pad noemen we een 'trage weg'. Waarom zou dit zo heten?

Het woord 'traag' slaat op de gebruikers van de weg. De weg is bedoeld voor niet-gemotoriseerd verkeer. Vaak is een trage weg al heel oud! Hoe oud denk je dat deze weg is?

Volg de trage weg tot we in de Zandstraat komen. Hier slaan we rechtsaf. Vanaf nu volgen we de pijltjes naar wandelknooppunt 11.

De straat die we nu inslaan heet de Strijdamstraat. Deze naam en ook de naam van de bossen waar we nu heen gaan, zouden kunnen verwijzen naar het jaar 1452, toen Gentenaars en Bourgondiërs hier tegen elkaar streden. Kan je de naam van de bossen achterhalen? Misschien vind je wel ergens een bordje? Wat wil de naam zeggen, denk je?

We volgen nog steeds knooppunt 11.

9 DINGEN DIE JE MOËT GEDAAN HEBBEN TIJDENS DEZE WANDELING

- ☐ fluiten op een eikelnapje
- ☐ trommel met een tak om een specht na te bootsen
- ☐ ganzenpas
- ☐ maak 'de rechtvaardige rechters' na met blaadjes en takjes
- ☐ probeer een vallend blad te vangen
- ☐ lig op je rug en kijk naar de wolken. Welke figuren zie je?
- ☐ takkenmikado
- ☐ zoek een kruipend bosdier(tje)
- ☐ deel je leukste foto van deze wandeling met Toerisme Berlare op Facebook of Instagram – maar verklap geen geheime informatie over deze wandeling!

Als we de huizen voorbij zijn, zien we al veel bomen. Veel van de bomen hier zijn populieren. Ze werden hier vanaf de jaren '30 van de vorige eeuw massaal aangeplant.

Weet jij waarom?

De hoeveelste eeuw was de vorige eeuw ook alweer? Dit getal komt overeen met een letter in het alfabet. Schrijf ook deze letter in het raster!

=
4

Wist je dat het beroemde schilderij 'Mona Lisa' op een paneel van populierenhout werd geschilderd?

We volgen het pad naar rechts

WELKE ANDERE BOOM HERKEN JE HIER NOG?

Kijk naar de bladeren aan de takken of op de grond!

b. gaatjesplant

a. eik

c. palmboom

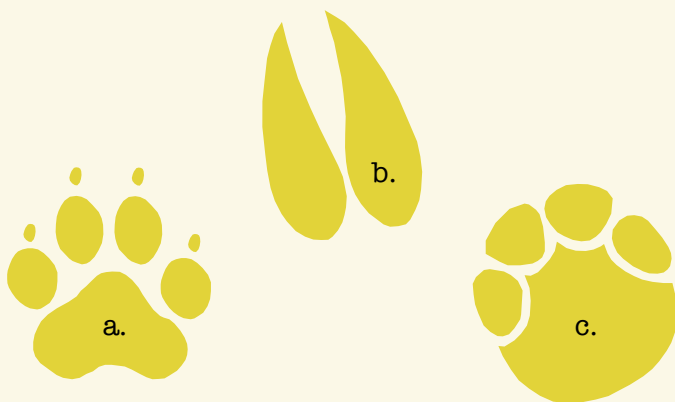
Rechts staan deze bomen tussen het pad en de weide erachter. Ze werden niet door mensen geplant, maar door vogels! Dat zie je omdat ze op ongelijke afstanden van elkaar staan. De vogels verstopten de zaden van de bomen op een plek waar ze ze zeker zullen terugvinden. Soms vergeten ze toch waar dat was en groeit er na verloop van tijd een boom uit het zaadje. Waar zou jij hier je eten verstopten?

Links zie je, als je goed tussen de bomen door kijkt, 'de Turfput'. Deze andere put werd net als het Donkmeer gegraven om brandstof te verzamelen.

Heel lang geleden liep hier een rivier. Weet jij welke? Ik vertel er straks meer over!

Misschien vind je op het pad sporen van een ree? Weet jij hoe die er uitzien?

Straks kunnen we links via een pad een kijkje nemen aan de Turfput.

Vanaf hier kunnen we het water echt goed zien omdat er minder planten zijn en ... misschien vinden we nog een raadsel!

Kijk eens goed naar het water in de rechtse put. Het heeft een rosse kleur. Het is water dat uit de grond naar boven komt. Het water bevat ijzer en krijgt, doordat het in contact komt met de lucht, de kleur van roest. Soms lijkt het alsof er een laagje olie op het water ligt. Het zijn ijzerbacteriën. Als je er met een stokje in roert zie je dat het vlies breekt in kleine stukjes. Als het olie zou zijn, zou het vlies meteen terug samensmelten.

De bak die je in de linkerput ziet, is een overloopsysteem. Als het water hier te hoog wordt, loopt het via een betonnen buis naar de andere kant van het pad. Daardoor staat het water links hoger dan rechts.

Op de betonnen bak zie je een jaartal staan. Tel alle cijfers op. De uitkomst van de som komt overeen met een letter in het alfabet. Deze letter heb je nodig om het mysterie op te lossen!

$$\square + \square + \square + \square = \square = \square$$

5

De Turfput is bovendien het huis van mijn vriend **Modest**, de kleine modderkruiper. Neem een kijkje aan de oever, maar wees voorzichtig zodat je niet in het water valt!

We gaan terug naar het pad.

KLEUR MIJ!

In de herfst vind je hier misschien kastanjes. Je kan ze oprapen en straks thuis roosteren!

KNOOPPUNT 11

Hier kan je duidelijk in het landschap zien waar vroeger de rivier liep, waar we het al over hadden bij de Turfput. Weet je nog?

Het is de Schelde!

We gaan verder naar knooppunt 12.

Rechts stond hier vroeger ergens een eendenkooi. Weet jij wat dit is? In Onthaalpoort Donkmeer kan je ontdekken wat een eendenkooi is en hoe die werkt! Bovendien is er ook eentje blijven staan aan de andere kant van het Donkmeer, dus je kan een echte eendenkooi bezoeken!

KNOOPPUNT 12

ALTERNATIEVE ROUTE (4,5 km)

Als je al moe bent, ga dan gewoon rechtdoor richting wandelknooppunt 13. Ben je 't heel zeker? Er valt veel te beleven op deze route, hoor!

Aan onze linkerkant staan veel dode bomen met 'tonderzwam'. Kan jij aanwijzen welke bomen zo'n zwam hebben? Tonderzwam is een parasiet en werd vroeger gebruikt om vuur te maken. Het is namelijk iets dat heel makkelijk brandt als je er een vonkje bij houdt.

Rechts zien we witte buizen. Ze worden gebruikt voor waterwinning in dit gebied.

Kan jij bedenken wat waterwinning is? Hoe zou jij het doen?

Een beetje verder op onze linkerkant zien we een ander soort bosje. Weet je welke bomen dit zijn?

a. Japanse notenboom

b. Grove den

c. Palmboom

WIST JE DAT

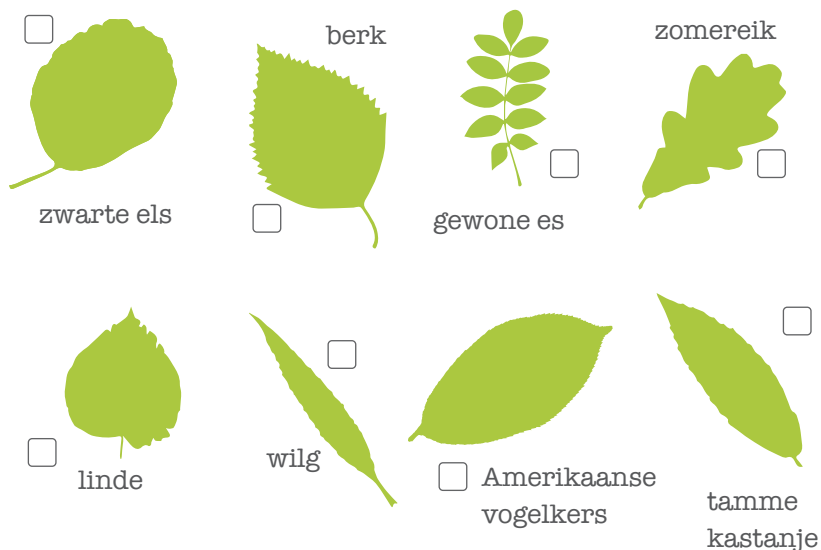
Deze bomen werden vroeger soms aangeplant voor de mijnbouw. De stammen werden gebruikt om de mijngangen te stutten. Dit soort hout maakt een krakend geluid vóór het breekt. Daardoor werden mijnwerkers gewaarschuwd als een mijngang dreigde in te storten.

We volgen de richting van knooppunt 29. Net na de afslag naar links kunnen we een avontuurlijk pad nemen langsheen en dwars door een nieuw bos.

Doe je dit stukje avontuur liever niet, volg dan knooppunt 29, gevolgd door knooppunt 28.

Langs het avontuurlijke pad vind je overal op de bomen 'veegsporen' van een reebok. Dit is een mannetjesree. Hij veegt in de vroege lente zijn gewei over de stammen van jonge bomen. Dit doet hij om het zachte laagje van zijn gewei te verwijderen. De boom raakt hierdoor een beetje beschadigd. Je kan een duidelijk litteken onderaan op de stammetjes herkennen. Kan jij nadoen hoe een ree zijn gewei langs de boom heen wrijft?

WELKE BOMEN ZIE JE IN DIT NIEUWE BOSJE?

Zie jij waar de reeën de sloot oversteken?
Waar zou jij de sloot oversteken?

We gaan rechtsaf en volgen opnieuw de knooppunten. Op naar 28!

Wist je dat mos bijna altijd aan de noordkant van een boom groeit? Dit is de kant die het minste licht krijgt en dus het beste plekje voor mos. Kan jij het noorden aanwijzen?

KNOOPPUNT 28

We gaan verder naar knooppunt 14.

Hoor je hier een specht of een andere vogel? Maak van je handen kommetjes en plaats ze achter je oren. Hierdoor krijg je grotere oren en kan je beter de vogels horen! Kan je het geluid van een specht nabootsen?

Op dit stukje staan, behalve populieren, ook bomen die van water houden. Het zijn elzen. Je herkent ze heel makkelijk aan de 'elzenpropjes': de vruchtjes die achterblijven. Vind je ergens zo'n elzenpropje?

Net voor knooppunt 14 zie je aan de rechterkant grachtjes in het bos. De stroken die hoger liggen en waarop bomen groeien, noemen we rabatten. Deze grachten en ophogingen werden vroeger aangelegd om toch bomen te laten groeien in een nat gebied.

KNOOPPUNT 14

Rechts zien we zogenaamde 'sikkelbanken'. Dit is opnieuw het bewijs dat hier vroeger een rivier liep. De sikkelbanken zijn namelijk de 'littekens' die het water in de grond maakte, iedere keer dat de rivier een beetje opschoof door bijvoorbeeld een storm.

**HEB
JIJ OOK
LITTEKENS?**

KAN JIJ EEN MOOIE TEKENING MAKEN VAN HET LANDSCHAP
MET DE SIKKELBANKEN? JE VINDT VAST WEL EEN LEUK
PLEKJE OM RUSTIG NEER TE ZITTEN TERWIJL JE TEKENT!

**We wandelen nu verder op de 'Oude Dreef'. Dit was
vroeger een hele belangrijke weg, want het was de
verbinding tussen het centrum van Berlare en de Donk.**

KNOOPPUNT 13

Rechts staat het oudste gebouw van Berlare. Er is een walgracht rond die vroeger met water gevuld was, maar nu niet meer — het water is gezakt door de waterwinning, weet je nog?

Hier vinden we maar liefst twee aanwijzingen voor ons raadsel:

Ergens ligt een speciale steen.
Weet jij wat voor steen dit is?

S T E E N

6 7

Op die steen vind je de naam van het gebouw.
Er zit een cijfer in verstopt! Tel dit cijfer op bij
het eerste wandelknooppunt dat we tegenkwamen
op onze wandeling. De uitkomst komt overeen met
een letter in het alfabet. Zet de letter op
de juiste plaats in het antwoorderaster!

$$\square + \square = \square = \square$$

8

We gaan verder richting knooppunt 8.

Links zie je zo meteen een huis met
een karrewiel.

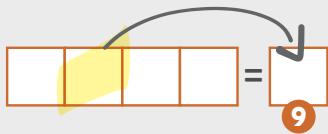
Hoeveel spaken heeft dit wiel?
Onthoud dit cijfer voor straks.

Voorbij knooppunt 8 volgen we eventjes de richting van knooppunt 9.

Een beetje verder rechts zien we de Bareldonkkapel.

Er staat een jaartal op de kapel. Neem hiervan het tweede cijfer. Met welke letter uit het alfabet komt dit overeen?

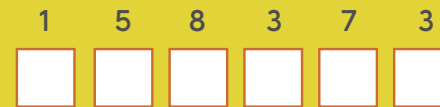
Binnen in de kapel hangen er een soort panelen met een afbeelding op. Het zijn er evenveel als er spaken in het karrewiel waren.

Vind je ze?

Welk voorwerp wordt op meerdere van deze panelen gedragen? Het staat ook bovenaan elk paneel!

WE HEBBEN
ALLE LETTERS!

kijk vlug op de
volgende pagina

Dit is de naam van een vriend van Aloïs De Beule, de beeldhouwer die hier buiten zeven grote statiekapellen plaatste.

Ga links aan zijn standbeeld en ga rond de ommegang.

Kan jij raden waar het schilderij misschien verstopt werd?

**TIP: GEBRUIK DE
OPLOSSING VAN
ONS RAADSEL!**

Neem een foto van de mogelijke verstopplaats, mail die naar toerisme@berlare.be en maak kans op een mooie prijs!

Dit was het einde van onze zoektocht. Via het zebrapad kunnen we terug de Donkiaan oversteken en via de parking naar de onthaalpoort gaan.

Wist je dat je dwars door de onthaalpoort kan wandelen?

Bedankt voor alle hulp!

Neem je nog eens een kijkje binnen?

Met dank aan
ANB, Natuurpunt, vzw Durme, HOK Berlare, Etienne Le Bon,
Jan Maertens & Marcel De Block

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Vlaanderen
is open ruimte

 provincie
Oost-Vlaanderen

Platteland Plus: Vlaanderen en provincie Oost-Vlaanderen investeren in hun platteland.